

Boven de kramsvogel (vroegevogels. vara.nl)

Hiernaast de pestvogel (natuurfoto-zeevang.nl)

In de herfst en winter doen standvogels en wintergasten zich tegoed aan overvloedig aanwezige bessen. De kramsvogel zien we regelmatig. De pestvogel is een zeldzame gast.

Overwinteren op de tuin

Het is eind november als Erik over de lanen van Ons Buiten loopt. Zijn oren en ogen staan wijd open om vooral niets te missen van wat de natuur nu nog te bieden heeft. Saai, zo'n natte winter? Nee hoor! Erik geeft ons tips voor kleur en geur in de winter.

TEKST ERIK HOOIJBERG
FOTO'S: INTERNETBRONNEN

Het is winter, er lijkt niet veel te gebeuren op Ons Buiten. Maar vergis je niet; er is leven zat in de brouwerij. In nestkasten overwinterende mezen wachten ongeduldig af tot de silo's weer zijn gevuld met zonnebloempitten, kanariezaad, haver of nigerzaad. Of tot er weer een streng doppelindia's is opgehangen, of een pot zoutarm vet met maden in de houder is gestoken. Roodborstjes beschermen met luide stem hun territorium en wachten op de grond op gemorst vogelvoer. Ooit hoop ik weer pestvogels te zien die zich als wintergast tegoed doen aan de bessen van de lijsterbes of de meidoorn. Of anders aan sierappeltjes of rozenbottels. De bessen van de meidoorn worden ook graag gegeten door de kramsvogel en de koperwiek. Exotisch aandoende wintergasten

die de winter opluisteren met hun foeragegedrag en verenpracht. Blijf vooral voeren tot in het voorjaar. Het zou sneu zijn als de vogels het net niet halen tot het volgende broedseizoen.

Verstopperijtje spelen

Om de tuin extra aantrekkelijk te maken, is het zaak veel struiken en bomen te planten. Warrige struiken met doornen en klimplanten tegen de muren bieden schuilgelegenheid in alle jaargetijden. Broed- en zangvogels verstoppen zich daarin graag voor roofvogels zoals de sperwer en de buizerd, maar ook voor loslopende katten. Bessendragende struiken bieden voedsel in makkelijke en moeilijke tijden. Denk daarbij ook aan de lekkere zwarte en rode bessen die we misschien liever zelf opeten. Bomen bieden nestgelegenheid, uitkijkposten en voedsel. Op de website van de Vogelbescher-

ming, en in het boek 'Diervriendelijk Tuinieren' worden struiken en bomen genoemd die voor vogels en andere dieren zoals insecten heel aantrekkelijk zijn. Ik noem hier een paar exoten zoals de abelia (*Abelia x grandiflora*, uit China), de Japanse berberis (*Berberis thunbergii*, uit Japan), de dwergmispel uit China en het Himalayagebergte, de mahonia (*Mahonia aquifolium*, uit Noord-Amerika en de Mahonia japonica, uit Japan). Ook minder exotische soorten worden zeer op prijs gesteld, zoals de bosbes, de brem, de vuurdoorn, de wilde liguster, de hondsdruif, de bosroos en de duindoorn.

Winterbloeiers

Op Ons Buiten kunnen we ook winterbloeiers vinden. Ik noem een paar bijzondere soorten: *Viburnum tinus*, Mahonia japonica, *Prunus subhirtella* 'Autumnalis', *Hamamelis mollis* – toverha-

zelaar, *Sarcococca hookeriana*, en de bekende helleborus – nieskruid. Een aantal winterbloeiers verspreiden een heerlijke geur die bij weinig wind blijft hangen tussen de kale bomen en struiken. Genoemd mogen worden *Viburnum bodnantense* ‘Dawn’, de *Lonicera fragrantissima* (struikkamperfoelie) en de *Sarcococca hookeriana* ‘Humilis’ (vleesbes). Over die laatste drie kan ik wat meer vertellen dankzij de website van Jan de With (zie: www.tuinvriend.nl).

Viburnum bodnantense

Van de *Viburnum bodnantense* bestaat een aantal variëteiten. Het verschil zit hem voornamelijk in de bloemkleur. De variëteit ‘Dawn’ is donkerroze en ‘Charles Lamont’ is lichtroze. ‘Deben’ is wit van kleur. Deze sierheester is langzaam groeiend, maar wordt uiteindelijk wel een forse struik van zo’n 2,5 m hoog. De struik stelt geen bijzondere eisen aan de grond, maar gedijt vooral op een goed doorlatende voedzame grond. Het is een plant voor een zonnige standplaats, maar hij verdraagt ook nog enige schaduw. Snoei hem zo min mogelijk, want dit gaat ten koste van de habitus en de bloemintensiteit. De bloei start al half november en loopt door tot in het voorjaar. Kenmerkend voor deze heester is de heerlijke geur die hij verspreidt.

Lonicera fragrantissima

De struikkamperfoelie is een tamelijk los groeiende heester met een hoogte van 1,5 m. Deze soort is half wintergroen maar hoofdzakelijk bladverliezend. In de zomerperiode is het een betrekkelijk onopvallende struik, zij het dat er in juni wat rode bessen verschijnen. De plant groeit op iedere goeddoorlatende tuingrond en verdraagt lichte schaduw. Deze heester is bijzonder vanwege zijn bloeiperiode die in de winter plaatsvindt (december tot maart). Wanneer

het gaat vriezen beschadigt de bloeiwijze enigszins. Maar zodra de temperatuur boven de 5 graden komt, worden er weer volop nieuwe bloemen aangeemaakt. De bloeiwijze is betrekkelijk klein. De bloemen zijn buisvormig. De bloemkleur is crèmewit en overdadig geurend. De plant komt van oorsprong uit China.

Tip: plant deze heester bij een ingang of langs een looppad om te genieten van de heerlijk geur die de bloemen verspreiden.

Sarcococca hookeriana ‘Humilis’

Deze vleesbes is een tamelijk onbekende tuinplant. Deze plant behoort tot de familie van de buxus. Het is een laag groenblijvend struikje en daardoor ook prima toepasbaar voor de kleine tuin. Hij wordt niet veel hoger dan zo’n 60 cm. Dit heester tje heeft glanzend groen blad

met een grootte van 3 à 4 cm. *Sarcococca* is een traag groeiend struikje. Als bodem volstaat een normale vochthoudende tuinaarde. De plant doet het echter ook goed op de wat zuurdere grond. En hij verdraagt enige schaduw. De kleine bloempjes zijn wit van kleur en heerlijk geurend. De bloeitijd is februari tot april. Mijn tuinadvies voor deze winter: geef je oren, ogen en neus de kost, want er is nog veel te genieten. 🌿

groen@ons-buiten.nl

Bronnen:

natuurfoto-zeevang.nl; vroegevogels.vara.nl; tuinvriend.nl; tuinadvies.nl; drachtplanten.nl; mesarbustes.fr; vogelbescherming.nl en het boek ‘Diervriendelijk Tuinieren’ van de hand van Adrian Thomas uitgegeven door Kosmos Uitgevers, Utrecht.

Op de tekening en de foto’s staat de vleesbes (*Sarcococca*) met geurige bloemen en zwarte bessen.

